Иван Иванов Петър Стойков

ВИЗУАЛНО ПРОГРАМИРАНЕ

Ръководство за дистанционно обучение

София, 2011

Въведение

В дисциплината Визуално програмиране се разглеждат най-често използваните контроли и контейнери за създаване на *Windows*-приложения. Разглеждат се възможностите за създаване на лесни, но предлагащи големи възможности потребителски интерфейси. Разглеждат се основните свойства и събития на някои контроли и контейнери, като са приведени примери, демонстриращи тяхното използване. Също така се разглеждат различни методи за реализация на разнообразни събития с контроли и контейнери.

Конкретно се изучават:

• Контролите *Label* и *LinkLabel* за изобразяване на информация за потребителите;

• Контрола *Button* и съответното събитие *Click* за предоставяне възможност на потребителите за реализират различни функционалности в разработваните приложения;

• Контролите *TextBox* и *RichTextBox* за създаване на елементарен текстов редактор;

• Контролите *CheckBox* и *RadioButton* и начините за тяхното използване.

• Контейнера *GroupBox* и неговото влияние върху контролите *CheckBox* и *RadioButton*;

• Контролите *CheckedListBox* и *ListBox* за работа със списъци;

• Контрола *ListView* и компонента *ImageList*, които предоставят възможност за изобразяване на списъци по различни начини;

• Контейнера *TabControl* за групиране на контроли в различни страници в една форма.

Основна цел на дисциплината

Дисциплината е предназначена за напреднали, които вече познават езика С#. В курса обучаемите се запозбнават с основните контроли и контейнери за създаване на *Windows*-приложения. След завършване на курса обучаемите трябва да могат самостоятелно да реализират изпълнението на средно големи програмни проекти.

Тема първа: Въведение във визуалното програмиране

Учебната тема "Въведение във визуалното програмиране" въвежда в проблематиката на курса, обосновава необходимостта от изучаването на визуалното програмирането, разглежда няколко програми, реализирани във визуланата среда за програмиране *Microsoft Visual Studio 2010 Express*.

След нейното усвояване обучаемите:

- ще добият представа за развитието и възможностите на визуалното програмиране;
- ще разберат йерархията на контролите в пространството на имената *System.Windows.Forms*;
- ще изучат някои от основните свойства и събития на контролите;
- ще се научат да създават елементарни Windows-приложения.

Темата включва седем учебни въпроса:

1. Развитие

- 2. Контроли
- 3. Свойства
- 4. Проектиране на форми
- 5. Свойствата Anchor и Dock
- 6. Обобщаващ пример
- 7. Събития

Съдържание на учебната тема

1.1. Развитие

През май 1991 година, скоро след въвеждането на операционната система *Windows 3.0* (1990 г.), *Microsoft* пусна и нова версия на *Basic*, наречена *Visual Basic*. И операционната система и езикът за програмиране станаха мигновено хитове и бяха посрещнати с огромен ентусиазъм. *Visual Basic* предложи на програмистите инструментални средства за създаване на извънредно детайлизирани интерфейси за потребителя посредством интуитивни конструкторски форми и прост за изучаване език за програмиране. Тези две успешни съчетавания създадоха средата за бързо разработване на приложения *RAD* (*Rapid Application Development*). Едно от предимствата, предоставени от средствата на *RAD*, такава като *Visual Basic*, е че те осигуряват достъп до редица предварително създадени контроли, които могат да се използват за бързо изграждане на потребителски интерфейс за приложения.

При разработване на повечето приложения с помощта на Visual Basic за Windows се използват средствата на Forms Designer (конструктор на форми). Създаването на потребителски интерфейс се реализира с преместване на контролите от панела с инструменти на формата и тяхното разполагане там, където те трябва да се изобразяват по време на изпълнение на програмата. С двойно щракване върху контрола се добавя дескриптор на дадения контрол. Контролите, предоставени от Microsoft, а така също и допълнителни нестандартни контроли, които могат да се придобият допълнително, снабди програмистите с невероятно обширен арсенал от многократно използваем, прецизно тестван код, достъпен единствено с щракване върху бутона на езика C# посредством Visual Studio.

Всички досега създавани програми в изучавания курс за *C*# бяха конзолни, тоест не използваха богатите възможности на *GUI* (*Graphic User Interface – графичен потребителски интерфейс*). На практика такива конзолни приложения се създават извънредно рядко. Досега те бяха използвани само за фокусиране на вниманието при обсъждане възможностите на езика *C*#. В дисциплината "Визуално програмиране" ще бъде разгледана техниката за създаване на пълноценни *Windows* приложения.

Тази техника в определена степен зависи от използваната система за програмиране. В случая ще бъде използвана *Microsoft Visual Studio 2010 Express* и по-конкретно *Microsoft Visual C# 2010 Express*.

1.2. Контроли

Работейки с Windows Forms, в действителност се работи с пространството на имената System. Windows. Forms. Това пространство на имената е определено от директивата using в един от файловете, съдържащ класа Form. Повечето контроли в структурата на .NET са производни от класа System. Windows. Forms. Control. Този клас определя основните функционални възможности на контролите, вследствие на което много свойства и събития на контролите са идентични. Много от тези класове са базови за други контроли, както например с класовете ButtonBase, TextBoxBase, ListControl (фиг. 1.1). В графичната среда на Visual Studio контролите се намират в прозореца Toolbox, в който същите са групирани в отделни секции – Common Controls, Containers, Menu & Toolbars и т.н.

1.3. Свойства

Свойството е разновидност на член-класа. Като правило свойството съчетава в себе си поле¹ с методи за достъп към него. Полето най-често се създава за да бъде достъпно за потребителя на обекта, но при това е желателно да се съхрани управлението над операциите, разрешени за това поле. Например, да се ограничи диапазона на стойности, присвоявани на даденото поле.

Свойствата са специални методи, които на практика се състоят от *име* на свойството, два метода get() и set() и някаква текуща стойност, резервирана в думата *value*. Методът get() връща текущата стойност на свойството, а методът set()

¹ Стойков, П., И. Иванов. Програмиране на С#: Част 1. – София : Фараго, 2010.

присвоява на свойството нова стойност на *value*. Тези методи се извикват автоматично всеки път, когато трябва да се получи стойността на свойството или същата да се промени.

Всички контроли притежават редица свойства, които служат за манипулиране на тяхното поведение. Базовият клас на повечето контроли *System.Windows.Forms.Control* притежава редица свойства, които другите контроли наследяват непосредствено или ги заместват за осигуряване на едно или друго нестандартно поведение.

1.4. Проектиране на форми

Ще бъде разгледан пример на проста диалогова програма, която позволява да се разкрият основните стъпки за създаване на *Windows*-приложение.

Ако за създаването на конзолна програма е достатъчно само да се укажат използваните пространства на имената, то за създаване на *Windows*-приложения е необходима известна подготвителна работа. За целта от главното меню на системата за програмиране се избира командата *File* ► *New* ► *Project* или се щраква на съответния инструментален бутон. В прозореца *New Project* се маркира *Windows Forms Application*, както е показано на фиг. 1.2, задава се име на проекта в полето *Name*, в случая *WinFormsApp01*, и се натиска бутона *OK*.

Фиг. 1.2. Прозорец New Project

На екрана се появява прозорецът на дизайнера за форми с празна форма (фиг.

Фиг. 1.3 Прозорец на дизайнера на форми

1.3).

Възможно е на екрана да липсват два важни прозореца *Toolbox* (с подготвени управляващи компоненти) и *Properties* (с указани значения на свойствата на избрания компонент). Същите могат да се активират от главното меню с командите *View* ► *Toolbox и View* ► *Properties Window* (фиг. 1.4.).

Фиг. 1.4. Прозорец на дизайнера на форми с прозорците Toolbox и Properties

При щракване с десния бутон върху заглавната лента на съответния прозорец (*Toolbox* или *Properties*) се появява еднотипно контекстно меню (фиг. 1.5).

<mark>(3월•일교교</mark>) 의논소교(78)	の目(自己関係) (10-14) そのは、10-10-10-10-10-10-10-10-10-10-10-10-10-1	3 • · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	· 100 ·	
oolbox	- 1 V	WinFormsApp01	Properties	- 4 :
H All Windows Forms	Float		Form1 System.Windo	vis.Forms.Form
# Common Controls	Dodi	- IOI XI	AT ALL VALUE	-
ti Containers	Dock as Tabbed Document		22 Z 4 1 2 2	
Menus & Toolbars	Auto Hide		CancelButton	(none)
Data	anda		CausesValidation	Trué
Components	Hide		ContextMenuStrip	(none)
Princing			ControlBox	True
LNBOSS INTERNATION			Cursor	Default
Canaral			Doubleburrered	rase
Sector of the		P	Enabled Fill East	True Mercealt Care Carlin
There are no usable cost	rols in this group.		Escalator	Control Lost
Drag an item onto this te	at to add it to the		EconBorder Dale	Sizable
toobox			HelnButton	False
			El tem	(Icon)
			ImeMode	NoControl
			IsMdContainer	False
			KeyPreview	False
			Language	(Default)
			Localizable	False
	Error List	• 19 >	Text The text associated wi	th the control.

Фиг. 1.5. Контекстно меню появяващо се на прозорците Toolbox и Properties

С помощта на командата *Auto Hide* прозорецът може да се преведе в състояние, когато се появява на екрана само след поставяне на маркера върху ивицата *Toolbox* (респективно *Properties*). На фиг. 1.6 *Toolbox* и *Properties* са приведени в състояние *Auto Hide* и маркерът на мишката е поставен върху ивицата *Properties* с което той е активиран.

⊡•@ @@@ a4ad		• 🕑 •	and it and the set of
amt.cs (Design) X Withorns	pp01 Solution Explorer	Properties	
10 100 T	20 01 N2	Form1 System Windows	.Forms.Form
Formi	LO X	22 21	
	2	Clancibilition Clancibilition Carter III-exception Carter III-exception Carter III-exception Clansified Clansi	(none) True (none) Trua Default False True Controllext Scable False False False False (Default) False
ror List		Text	

Фиг. 1.6. Toolbox и Properties са приведени в състояние Auto Hide

Проектиране на формите се изразява в пренасянето на необходимите компоненти от прозореца *Toolbox* във формата и фиксиране на необходимите стойности на някои от неговите свойства в прозореца *Properties*. За пренасяне на компонент е необходимо да се щракне два пъти върху него в прозореца на Toolbox, или да се използва механизмът за *пренасяне* (*Drag&Drop*), като се хване компонента с мишката и се влачи до преместването му във формата.

Бутонът може да се премести към северозападния (горния ляв) ъгъл на формата. При приближаване на контрола към края на формата се появяват линии, които започват от северозападния край и са насочени към центъра на бутона. Контролът може да се премести извън границите на линиите за привързване или да остане на дадената позиция. Линиите за привързване при преместване на бутона в северозападния ъгъл на формата са показани на фиг. 1.7.

Ако бутонът се постави в центъра на формата и от *Toolbox* се добави още един бутон под съществуващия, то се появяват нови линии за привързване. Тези линии за привързване позволяват да се подравняват контролите така, че да се разполагат непосредствено над/под или на една височина с други контроли. При преместване на нов бутон спрямо съществуващ други линии за привързване позволяват да се разполагат бутоните на предварително определено разстояние между тях. Видът на формата при разполагане на бутоните в непосредствена близост един до друг е показан на фиг. 1.8.

	· 🖉 🖬 🥔 🖉 🖄	1 m - (* - 5	1. C3 1	-	m terrard	-		I a solar as	-
-4 E	2 후 과 년 약 월 G	• • • × Formi.cs	(Design)* × WinF	ormsApp01*	3 4 4	7	Properties	11.5810-21	
A AN	indows Forms	-					button1 System.W	indows.Forms.Button	
k	Pointer		orml		- IOI XI		ALL IN A		
22	BackgroundWorker						20 X 1 1 2		
100	BindingNavigator		button1				ImageIndex	(none)	
277	BindingSource						Imagetley Imagetley	(none)	
(A)	Button	-					ImageLoc ITI Location	(none)	
	Charlebay						Locked	False	
275	Charland inthew						E Margin	3; 3; 3; 3	
200	Checkeduscovi.						MaximumSize	0; 0	
1	ColorDialog						MinimumSize	0; 0	
	ComboBox						Modifiers	Private	
BI	ContextMenuStrip						Padding	0; 0; 0; 0	
6	DataGridView						RightToLeft	N0	
2	DataSet						Tabinday	15;23	
100	DateTimePicker						TabStop	True	
14	DirectoryEntry						Tag		
101	DirectorySearcher						Text	button1	
10	Comaini InCown	Contraction of the	3			~	TauAAlan	MiddleCashes	-
-	E	Error Lat	0	The second s		663	Text	which they appeared	
	Enternander	0 Er	rors 10 Warning	rs 0 Messag	65			THE I SHE SALIST SHE	

Фиг. 1.7. Линии за привързване при преместване на бутона в северозападния ъгъл на формата

🔜 Form1		_ 🗆 X
	button1	
	button2	

Фиг. 1.8. Линии за привързване при разполагане на бутоните в непосредствена близост един до друг

Ако се промени размерът на един от бутоните, например *button1* да се направи по-широк, а след това се пристъпи към промяна на размера на другия бутон, в случая *button2*, когато неговата ширина стане равна на ширината на първия бутон се появяват линии за привързване (сини на цвят) с помощта на които се подпомага изравняването на ширината на бутоните.

Във формата, аналогично на добавянето на бутон, могат да се добавят и други контроли, например *TextBox*. Същият може да се разположи под бутоните и в него да се напише текста "*Hello World!*". Въвеждането на "*Hello World!*" става с помощта на промяна на неговото свойство *Text* в *Properties* (фиг. 1.9).

Wello	rmsApp01 - Microsoft Vis	ual C# 2010 Express		alei x
		31131年1~24年31~31×31~11 2137年1~24年31~31×31~11		14
		• • * × Formi.cs (Design)* . X. WinFormsApp01*	Properties	* ~~7~~ ×
31+8410	SaveFileDuslog SerialPort ServceController SplitContainer Splitter StatusShip Dationernd	A Pricemi A D X	textBox1 System.Windows.Forms.TextB PasswordChar PasswordChar Passbord PayhtToLeft Non ScrotBars None ScrotBars None	kox 🗜
E C E E	TableLayoutPanel TentBox Tener ToolStrip	direto word	E See 100;20 Tabladax 2 TabStop True Tag Tag Test Fetto World?	1
146	ToolShipConkainer ToolTip Tradißar	Cros List O Denors O Messages O Messages O Messages	Text The text associated with the control.	

Фиг. 1.9. Въвеждане на текст в **TextBox**

Отляво на контрола *TextBox* може да се добави контрол *Label*. При разполагането на контрола *Label* се появяват линии за привързване, които позволяват привързването му към горния или долния край на контрола *TextBox*. Тук се появява и трета линия за привързване (виолетова на цвят), която позволява да се подравнят текстовете в контролите *TextBox* и *Label* (фиг. 1.10).

3	- 	• 0 • []• [] • [] • [] 8 d [] = 0 • 0 • 0 • 5 \$7 \$7 \$7 \$7 \$1 \$1 \$1 \$1 \$1 \$1 \$1 \$1 \$1 \$1 \$1 \$1 \$1	13		I Presidente Pr	• 1/51 -
Coalbox	• # >	< Form1.cs [Design]* × WorFormsApp01*	÷	Properties		- 0 >
9 10	FlowLayoutPanel FolderBrowserDialog	E Formt	1	labelt System.Wind	lows.Forms.Label	
	FortSulling GroupBox HelpProxider HiScrollbar Indeplist Label Label Label Listbox Listbox Listbox Listbox	button] button2 DEBDD (Hello Works		Margin MaximumSize MaximumSize Modifiers Bradding RightToLeft Size TabIndex Tag Text Text	3: 0: 3: 0 0: 0 0: 0 Prinate 0: 0; 0 No 35: 13 3 Label1 TopLeft	
	MaskedTextBox MenuStrip	O Perors O Warnings O Messages	ų x	Text The text associated	with the control.	

Фиг. 1.10. Линия за привързване, чрез която се подравняват текстовете

1.5. Свойствата Anchor и Dock

Тези две свойства са особено полезни при конструирането на форми. Запазването на първоначалния дизайн на формите при изменение на размера на прозореца е от съществено значение. Преди за тази цел се изискваше да се напишат много редове програмен код. Много програмни продукти решават този проблем по контролиран начин като просто забраняват изменение на размера на прозореца. Такова решение е най-лесно, но не винаги е най-добро. Свойствата *Anchor* и *Dock*, появили се в структурата на *.NET*, позволяват решаването на този проблем без необходимостта от написване на допълнителен сорс код.

Свойството *Anchor²* указва поведението на контрола при изменение на размера на прозореца. Контролът може да се настрои така, че да съхранява размерите си, като запазва позицията си спрямо краищата на прозореца, или да променя размерите си като запазва пропорциите към краищата на прозореца.

На фиг. 1.11 е показано как с помощта на свойството *Anchor* трите контрола са фиксирани в горен ляв ъгъл. За да се реализира групово изменение на свойството е необходимо всичките контроли да бъдат маркирани, както е показано на фигурата.

Фиг. 1.11. Групово установяване на свойството Anchor в състояние **Тор, Left**

След стартиране на приложението, при изменение размера на формата всичките контроли остават закотвени към горния ляв ъгъл, което е видно от фиг. 1.12.

Фиг. 1.12. При изменение размера на формата, закотвените контроли остават фиксирани към горния ляв ъгъл на същата

Ако се фиксира бутон (в случая *button2*) към долния десен ъгъл (виж фиг. 1.13), то при изменение на размерите на формата, същият контрол вече е привързан към югоизточния ъгъл на формата (виж фиг. 1.14).

 $^{^2}$ anchor – котва, анкър, желязна съединителна скоба.

South South Exports Point As		E December 7
- Termi		button3 System.Windows.Forms.Button
bution1	bullen2	El (Applicaturofiettingo) El (patalinding) (Viana) Aconsobilitioneroption Aconsobilitioneroption Aconsobilitionerop Adotor Adotor Adotor Adotor Adotor Adotor

Фиг. 1.13. Установяване на свойството Anchor за button2 в състояние Bottom, Right

Norm1		
	button1	
label1	Helio World	
		button2

Фиг. 1.14. При изменение размера на формата, закотвените контроли остават фиксирани към указаните ъгли

За да се запазят пропорциите на контролите спрямо размера на формата е необходимо да се фиксират контролите, чрез свойството *Anchor* към четирите страни на формата, както е показано на фиг. 1.15.

Фиг. 1.15. Установяване на свойството Anchor за всички контроли от формата в състояние **Top**, **Bottom**, Left, Right

След стартиране на приложението, при изменение размера на формата бутоните изменят пропорционално размерите си спрямо размера на формата, а текстовото поле изменя само ширината, което е видно от фиг. 1.16.

Фиг. 1.16. Контролите променят размерите си пропорционално на размерите на формата

Свойството **Dock**³ указва, че контролът трябва да се допира към края на своя контейнер. Ако потребителят промени размера на прозореца, контролът остава допрян към края на прозореца. Ако, контролът трябва да се допира до долния край на контейнера си, то контролът променя размерите си и/или се премества така, че винаги да заема долната част на прозореца независимо от промяната на неговите размери. На показания пример (фиг. 1.17) двата бутона са закотвени към горния десен ъгъл, текстовото пое и етикетът – към горен ляв ъгъл, а контролът *richTextBox1* с помощта на свойството **Dock** в положение **Bottom**.

Фиг. 1.17. Използване на свойството **Dock** за привързване на контрола **richTextBox1** към долния край на контейнера

След стартиране на приложението, при изменение размера на формата контролите, фиксирани със свойството *Anchor*, остават закотвени към съответните ъгли на контейнера. Контролът *richTextBox1*, който е фиксиран към долния край на контейнера с помощта на свойството *Dock* продължава да заема цялата ширина на контейнера, без да се променя по височина (виж фиг. 1.18).

😹 Form1	
Isbell Hello World	button1
	button2

Фиг. 1.18. Контролът **richTextBox1** продължава да заема цялата ширина на контейнера при изменение на размера на формата

³ dock – док, пристанище, скачвам космически кораби в космоса.

1.6. Обобщаващ пример

Да се разработи приложение с дизайн, показан на фиг. 1.19.

		button
label1	Tosa e TextBox	buttoni
		-

Фиг. 1.19. Разработваното приложение трябва да има следния дизайн

За реализацията на заданието ще бъдат изпълнени следните стъпки:

Стъпка 1. Създаване на ново приложение с име WinFormsApp02 (фиг. 1.2 и

1.3);

Стъпка 2. Вмъкване във формата на контейнера SplitContainer (фиг. 1.20);

Toolbox + # 1	Form1.cs [Design]* X WinFormsApp0	
> All Windows Forms		
> Common Controls	(all a second	
+ Containers	a formi	
Pointer		
FlowLayoutPanel		
(GroupBox		
Panel		
SplitContainer	Patel1	Panel2
TabControl		
TableLayoutPanel		
> Menus & Toolbars		
> Data		
h Componente		

Фиг. 1.20. Добавяне на контейнера SplitContainer

Стънка 3. На свойството Orientation от контейнера SplitContainer се задава стойност Horizontal (фиг. 1.21);

Стыка 4. На свойството *FixedPanel* от контейнера *SplitContainer* се задава стойност *Panel1* (фиг. 1.22). Вертикалният размер на *Panel1* се фиксира съгласно текущия размер от дизайнера на формата;

Стъпка 5. В *Panel1* се добавят необходимите контроли на формата съгласно фиг. 1.23. С помощта на свойството *Anchor* контролите *button1* и *button2* се фиксират в положение *Top*, *Right*. Свойството *Anchor* на контролите *label1* и *textBox1* по подразбиране са със стойности *Top*, *Left*;

Фиг. 1.21. Свойството Orientation получава стойност Horizontal

19日・11日、11日、11日、11日、11日、11日、11日、11日、11日、11	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	9 F 9 8
ormi.cs [Design]* × Solution Explorer	 Properties 	* 4
	splitContainer1 Syst	tem.Windows.Forms.SolitCor
Formit 📃 🗐 🕺	AL MILE	n
Parent	Cursor Dock Enabled FixedPanel E Fork	Default Fill True Panel1 • Microsoft Sans Serif; 8.2
Parel2	ForeColor GenerateMember ImeMode IsSplitterFixed El Location Locked	ControlText True NoControl False 0; 0 False
	Margin MaximumSize	3; 3; 3; 3
ror List 9 O Errors 🗘 O Warnings 🕕 O Messages	FixedPanel Indicates that a partici should remain fixed in a	der SpiltContainer's Panel

Фиг. 1.22. Фиксиране на вертикалния размер на **Panel1**

iorm1	<u> </u>
	button
label1 I	button
	bullo
Pare	α

Фиг. 1.23. В **Panel1** са добавени необходимите елементи, съгласно заданието

Стъпка 6. В *Panel2* се добавя контрола *RichTextBox* (виж фиг. 1.24);

1 1 · 2 2 2 2 4 4 5 15	19 · 14 · 12 · 12 · 14	
発行を当うやほう	包围寺	하# 교민 옥원 왕. [또
Toobar • # X	Formilles (Design)* X Solution Engine	
A HINDOCUMENT		
A PrintPreviewControl	Form1	LIDIXI
PrintPreviewDialog		
Process		button1
C ProgressBar	label1	and the second
PropertyGrid		button2
Radobutton		
👫 RichTextBox		
SaveFileDialog	9-0-0	2
F SeviaPort		
ServiceController	d d	)
SplitContainer		
- - Spitter		
L StatusStrip	0 0 0	12 A
TabControl		
TableLayoutPanel		
ate TextBox	Prove State	
C Trier		
The second se	O Errors 0 Warnings 0 Mer	seadas

Фиг. 1.24. В Panel2 е добавен контрола richTextBox1

Стъпка 7. На свойството *Dock* за контрола *richTextBox1* се присвоява стойност *Fill* (виж фиг. 1.25);

·····································	· \$P*(\$\$) \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$ \$	-10:
mil.cs [Design]* 🔀 Solution Explorer	Properties	- 1
	richTestBox	1 System.Windows.Porms.RichText
form)	الدلمنة	913
	buttont BulletInder	0
14.0	CausesVald	lation True
ADD I	button2 ContextPler	udono (none)
	Curds	ibean .
		10
	Endinistri	Crading
	Enabled	
	(B) Font	
	ForeColor	
	GenerateMe	mper
	Pidebelecto	None
	Stendoe	Ovined) Array
	C E Location	0.0
	Locked	False
112	IT March	A.A.A.A.
r Lot	Dock	

Фиг. 1.25. Свойството **Dock** на контрола **richTextBox1** е със стойност **Fill**

Стъпка 8. От падащия списък на прозореца *Properties* се избира *Form1* (виж фиг. 1.26), с което се премества фокуса върху *Form1* на проекта;

Фиг. 1.26. Преместване на фокуса върху Form1

Стъпка 9. На свойството *MinimumSize* се задават стойности *Width=400 и Height=200* (виж фиг. 1.27), с което се фиксират минималните размери на формата *Form1* при изменението на размера от потребителя;

Фиг. 1.27. Фиксиране на минималните размери на формата

С това заданието е изпълнено. На следващите фигури са показани различни състояния на стартираното приложение. На фиг. 1.28 е показано приложението с увеличени размери, а на фиг. 1.29 – минималният размер на приложението.

Фиг. 1.29. Стартираното приложение с минималните размери на формата

Фиг. 1.28. Стартираното приложение с увеличени размери

Към разработената форма впоследствие ще бъдат добавени необходимите събития.

1.7. Събития

Събитията (events) определят реакцията на класа на едни или други действия на потребителя (при преместване на мишката, например) или на изменения в работната програма (например, като реакция на възникнала изключителна ситуация). Със събитията са свързани делегати – специални обекти, които предават управлението при възникване на събития. За деклариране на събития се използва запазената дума *event*, а за деклариране на делегат.

Делегатите представляват .*NET* типове, които описват сигнатурата на даден метод (броя, типа и последователността на параметрите му) и връщания от него тип. Делегатите приличат на указателите към функции в С и С++ – съдържат силнотипизиран указател (референция) към метод. Те са структури от данни, които приемат като стойност методи, отговарящи на описаната от делегата сигнатура.

В обектно-ориентираното програмиране обектите изпращат събития (*events*) към своя притежател за да го уведомят при настъпване на интересна за него ситуация. Обектът, който предизвиква дадено събитие, се нарича изпращач на събития (*event sender*). Обектът, който получава дадено събитие, се нарича получател на събитието (*event receiver*).

За да получават дадено събитие получателите му предварително се абонират за него (*subscribe for event*). Под абонамент на събитие се разбира предоставяне на код, който трябва да се изпълнява при генериране на дадено събитие, във вид на манипулатор на събитие (*event handler*⁴).

В .NET Framework абонирането, изпращането и получаването на събитията се поддържа чрез делегати и събития. Събитията в C# са специални инстанции на делегати, декларирани с ключовата дума *event*. За променливите от тип събитие C# компилаторът автоматично дефинира операторите += и -= съответно за абониране за събитието и за премахване на абонамент. Събитията могат да предефинират кода за абониране и премахване на абонамент.

За събитието може да се абонират няколко контрола за обработване и тогава те всичките ще бъдат извиквани при генериране на това събитие. Тези контроли за обработване могат да са както и части от същия клас на обекта, който генерира даденото събитие, така и части от други класове.

⁴ event handler – манипулатор (хендлър) на събитие = 1. Метод в програма, който се извиква автоматично винаги, когато възникне определено събитие. Английско-български тълковен компютърен речник : т. 1, стр. 285. – София : Софтпрес, 2005.

Самите контроли за обработване на събития са методи. Единственото ограничение за такава методи е, че типът на връщаната стойност и на параметрите трябва задължително да съответства на тези, които изисква събитието.

Последователността за обработка изглежда по следния начин: първоначално в приложението се създава обект, който може да генерира събитие. Като пример ще бъде разгледано приложение, в което обектът е *button1 (бутон)*, а събитието е *Click (щракване върху бутона)* – (фиг. 1.30).

Фиг. 1.30. Обект button1

Създава се метод за обработка на събитието *button1_Click*, който ще обработва събитието *Click*. Методът ще изобразява текст в полето *textBox1*. Самият метод има следния вид:

```
private void button1_Click(object sender, EventArgs e)
{
textBox1.Text = "button1 е щракнат";
```

След това обектът *button1* се абонира за събитието *Click*, чрез привързване на метода *button1_Click* към събитието *Click* на обекта *button1* – фиг. 1.31.

Фиг. 1.31. Абониране за събитие

И накрая, при генериране на събитието *Click*, абонатът получава съобщение, което предизвиква извикване на метода *button1_Click* за обработване на събитието. Доколкото се използват стандартни методи, обектът, генериращ събитието, може да предава информация посредством параметри и по този начин събитията са много разнообразни. За примера такъв параметър може да бъде текстът на мигновеното съобщение, който се изобразява в текстовото поле (виж фиг. 1.32).

Резултат от изпълнение на събитието

E Form1		
	button1	
	button1 е щракнат	
Φ_{112}	137 Гоцо	ทบทสบอ

Фиг. 1.32. Генериране на събитие и обработване на същото

В дадения случай се разглеждат конкретни видове събития, а именно, тези, които се генерират от контролите на Windows Forms. Обикновено тези събития са свързани с действия, изпълнявани от потребителите. Например, когато потребителят щраква на бутон, той генерира събитие, указващо, че с него нещо е станало. Обработката на събитието е средство, посредством което програмистът може да снабди даден бутон с една или друга функционална възможност.

Класът *Control* определя редица събития, които са присъщи за всички контроли, използвани в тази част на учебника. Някои от тях са описани в табл. 1.2^5 .

Събитие	Описание
Click	Настъпва при щракване върху контрол. В някои случаи това
	събитие настъпва също при натискане на клавиш <i><enter></enter></i>
Doubleclick	Настъпва при двойно щракване върху контрол. Обработването на
	събитието <i>Click</i> за някои контроли, такива като <i>Button</i> , напълно
	изключват възможността от извикване на събитието <i>Doubleclick</i> .
DragDrop	Настъпва при завършване на операцията <i>drag&drop</i> , т.е. при
	преместване на обекта върху контрола и освобождаване бутона на
	мишката.
DragEnter	Настъпва, когато преместваният обект се премества в границите
	на контрола.
DragLeave	Настъпва, когато преместваният обект напуска границите на
	контрола.
DragOver	Настъпва, когато обектът се пренася върху контрола.
KeyDown	Настъпва при натискане на клавиши в момента когато контролът
	се намира на фокус. Това събитие настъпва винаги преди
	събитията KeyPress и KeyUp. Разликата между събитията
	<i>KeyDown</i> и <i>KeyPress</i> се състои в това, че <i>KeyDown</i> предава кода на
	натиснатия клавиш, а KeyPress – съответстващата стойност на
	<i>char</i> клавишите.
KeyUp	Настъпва при освобождаване на клавиш в момента, когато
	контролът се намира на фокус. Това събитие настъпва винаги след
	събитията KeyDown и KeyPress.

Таблица 1.2.	Често	използвани	събития	в класа	Control
--------------	-------	------------	---------	---------	---------

 $^{^5}$ Пълното изброяване на събитията е дадено в документацията на .*NET Framework SDK*.

Събитие	Описание
GotFocus	Настъпва когато контролът получава фокус. Това събитие не
	следва да се използва за извършване на проверка за допустимост
	на контролите. В този случай вместо него трябва да се използват
	събитията Validating и Validated.
LostFocus	Настъпва когато контролът получава фокус. Това събитие не
	следва да се използва за извършване на проверка за допустимост
	на контролите. В този случай вместо него трябва да се използват
	събитията Validating и Validated.
MouseDown	Настъпва при разполагане на указателя на мишката върху
	контрола и натискане на левия бутона на мишката. Това събитие
	не е еквивалентно на събитието <i>Click</i> , понеже <i>MouseDown</i>
	настъпва веднага след натискане на бутона на мишката и преди
	освобождаването му.
MouseMove	Настъпва непрекъснато по време на преместването на указателя
	на мишката над контрола.
MouseUp	Настъпва при разполагане на указателя на мишката върху
	контрола и освобождаване бутона на мишката.
Paint	Настъпва при рисуване в контрола.
Validated	Стартира се, когато контролът, на който свойството
	CausesValidation e True, е готов да приеме фокуса. Това събитие
	се стартира след завършване на събитието Validating, и показва,
	че проверката е завършена.
Validating	Стартира се, когато контролът, на който свойството
	<i>CausesValidation</i> е <i>True</i> , е готов да приеме фокуса. Проверяваният
	контрол е този, който губи фокуса, а не този, който го получава.

Много от тези събития се използват в примерите в този учебник. Всички примери следват един и същи формат: първоначално се извършва визуално представяне на формата, избират се и се разполагат контролите, и чак след това се пристъпва към добавяне на методи за обработване на събитията. Вграждането на функционалност в методите е най-съществената част при създаването на проекта.

Съществуват три основни подхода за създаване на манипулатор на конкретно събитие.

При двойно щракване върху контрола започва обработване на събитието, използвано по премълчаване за дадения контрол. Това събитие е различно за различните контроли. Ако това е необходимото събитие, това е много добре. В противен случай съществуват още два възможни подхода.

Вторият подход е посредством използването на списъка от събития в прозореца *Properties*, който се изобразява при щракване на бутона *Events* (с пиктограмата мълния, показан на фиг. 1.33).

Фиг. 1.33. Извикване на списъка от събития

Маркираното събитие *Click* на фиг. 1.34 е събитие на контрола *button1*, използвано по подразбиране. За да се добави типа на обработване на конкретното събитие е необходимо да се щракне два пъти върху името на събитието в списъка от събития. В резултат на това ще бъде генериран код за абонамент към контрола на събитието *Click* и сигнатура на метода *button1_Click* за обработване на същото събитие (виж фиг. 1.35).

Фиг. 1.34. Изобразяване на списък от събития

🦉 WinFormsApp02 - Microsoft Visual C# 2010 Express
Eile Edit View Refactor Project Build Debug Data Iools Window Help
1 🛅 🎟 🕶 🛃 🛃 🕌 🐁 🛍 🏝 🖉 🔹 🗠 🚽 💷 🗛 🕨 🚽 🖓
: ::::::::::::::::::::::::::::::::::::
WinFormsApp02 Form1.cs* × Solution Explorer Form1.cs [Design]*
☆WinFormsApp02.Form1
□namespace WinFormsApp02 ↓{ □ public partial class Form1 : Form
<pre>   public Form1()   {   InitializeComponent();   } </pre>
<pre>private void button1_Click(object sender, EventArgs e) {   }   } }</pre>
100 % - 4
Error List - 4 X
0 Errors A 0 Warnings 0 0 Messages
Description File Line Col Description
Ready Ln 19 Col 22 Ch 22 INS

Фиг. 1.35. Методът button1_Click за обработване на събитието Click

Друга възможност е да се въведе име на метода за обработване на конкретно събитие в поле, разположено непосредствено до даденото събитие в списъка *Events*. На фиг. 1.36 е въведено име на метод *onClick* срещу събитието *Click*. След натискане на клавиша *«Enter»* се генерира типът на обработване на събитието с името *onClick* (виж фиг. 1.37).

📴 WinFormsApp02 - Microsoft Visual C# 2010 Express	
Eile Edit View Project Build Debug Data Tools Window Help	
: 🛅 🐜 • 😹 📮 🚳 👗 🖦 🕵 🐚 • 🗠 • 💻 • 🔍 🕨	v 💾
[武][[조비]]	
Form1.cs [Design]* × WinFormsApp02 Form1.cs*	Properties • 4 ×
	button1 System.Windows.Forms.But -
E Form1	
9	BackgroundImag
	BindingContextC
label1	CausesValidation
button2	ChangeUICues
	Click onClick
	ClientSizeChange
	ContextMenuStri
	ControlAdded
	ControlRemoved
	CursorChanged
	DockChanged
	DragDrop
	DragEnter 🗸
Error List 🗾 🔫 🕂 🗙	flick
😮 0 Errors 🔥 0 Warnings 🕕 0 Messages	Occurs when the component is clicked.
D., File A Line A Col., A Project A	
Ready	

Фиг. 1.36. Изобразяване на списък от събития

Фиг. 1.37. Методът onClick за обработване на събитието Click

Третият подход е посредством ръчно добавяне на код към събитието. Този подход ще се използва често в следващата глава като се добавя код в конструктора на форми след извикване на метода **InitializeComponent()**. Дори при въвеждане на кода, необходим за свързване със събитието, **Visual Studio** открива изпълняваното действие и предлага да добави в кода сигнатура на метода, като че ли операцията се изпълнява от **Forms Designer**.

Всеки от последните два подхода изисква изпълнението на две действия – абониране за събитието (т.е. свързване с него) и създаване на съответствуваща сигнатура на метода за обработване. Двойното щракване върху контрола довежда до изпълнение на събитието. Ако опитът да се обработи друго събитие посредством заменяне на сигнатурата на метода на събитието, използвано по подразбиране, със събитие, което действително е необходимо да се обработва, се окаже безуспешен е необходимо да се измени също кодът за абонамент на събитието в метода *InitializeComponent()*. Поради това споменатият обходен път в действителност не може да послужи като по-бърз метод за обработване на конкретни събития.

Ключови думи

контроли	свойства
контейнери	събития

Препоръчана литература

1. **Иванов, И.**, Стойков П., Визуално програмирането, Част 1, Издателство "Фараго" С. 2011, - 128 с.

2. Стойков, П., И. Иванов., Програмиране на С#: Част 1. - София : Фараго, 2010. – 128 с.

Стойков, П., И. Иванов. Програмиране на С#: Част 2. - София : Фараго, 2011. - 124 с.